

Katowice, 7-8 stycznia 2010

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Pełnomocnik terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich

dr Aleksandra WENTKOWSKA

RPO-635894/XVIII/09/AW

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Notatka służbowa

z sytuacji bezdomnych w województwie śląskim na przykładzie działania Straży Miejskiej w Bytomiu i Piekarach Śląskich

W dniu 7 stycznia 2010 r. z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich Pana dr Janusza Kochanowskiego, Pełnomocnik Terenowy Rzecznika Praw Obywatelskich w Katowicach Aleksandra Wentkowska przeprowadziła rozmowy z kierownikiem noclegowni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu, panem Adamem Tomaszewskim, Komendantem Straży Miejskiej w Piekarach Śląskich, panem Wojciechem Żmudzińskim oraz Komendantem Straży Miejskiej w Bytomiu, panem Arturem Paczyną.

Celem rozmów było zapoznanie się z obecnym stanem zaludnienia w noclegowni oraz weryfikacją zapewnień dotyczących dobrego przygotowania do zimy, jak również podejmowanymi działaniami prewencyjnymi ze strony Straży Miejskiej.

I. Noclegownia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Bytomiu

Obecnie ilość osób w noclegowni wzrosła do 105, pomimo, iż noclegownia przewidziana została na 70 osób. Osoby, które znalazły się bez dachu na głowę trafiają pod ochronę opiekunów socjalnych i koordynatora ds. bezdomności. Do tego, aby przebywać dłuższy okres w noclegowni, muszą mieć status bezdomnego potwierdzony odpowiednimi

dokumentami. W bytomskiej noclegowni przebywa obecnie ok. 100 osób. Ich liczba zależy od tego, czy przyjmą pomoc. Nikt nie jest w stanie dokładnie oszacować, ilu jest w Bytomiu bezdomnych, bo wiedząc o tym, że regulamin zabrania picia alkoholu, wolą nocować w kanałach ciepłowniczych czy altankach, co często kończy się to dla nich tragicznie.

II. Straż Miejska w Piekarach Śląskich

Jak wskazuje Komendant, znajdowanie oraz pomoc osobom bezdomnym jest jednym z priorytetowych działań Straży Miejskiej każdej rozpoczynającej się pory zimowej. Polegają one na regularnych, wielokrotnych kontrolach miejsc, w których przebywają osoby bezdomne. Związane jest to przede wszystkim ze wstępnym rozpoznaniem oraz ustalenia takiego miejsca. Osoby bezdomne kryją się przed zimnem najczęściej w altankach ogródków działkowych, przystankach komunikacyjnych, kanałach ciepłowniczych, klatkach schodowych czy pustostanach. Najczęściej przewożone są do Izb Wytrzeźwień lub do noclegowni w Będzinie lub Rudzie Śląskiej.

W tym roku zarejestrowano 30 bezdomnych, nie było przypadków śmiertelnych, choć znajdowano osoby w ciężkim stanie chorobowym. Ujawniono 28 miejsc, w których najczęściej przebywają osoby bezdomne. Problem, na który wskazuje Komendant polega na bezsilności Straży w sytuacji, gdy bezdomny odmawia przyjęcia jakiegokolwiek pomocy, a w szczególności zabrania go z jego obecnego miejsca pobytu. W takiej sytuacji wysyłane są do tej osoby codziennie patrole, zaopatrzone w środki premedyczne oraz folie termoizolacyjne. W szczególnych przypadkach, Komendant prosi Kierownika MOPR o wysłanie psychologa.

III. Straż Miejska w Bytomiu

W związku z uruchomieniem zespołu działań o nazwie AKCJA ZIMA. Straż Miejska w Bytomiu przeprowadza stałe i wielokrotne kontrole, podjęte na skutek interwencji ze strony mieszkańców oraz na skutek informacji własnych.

W połowie grudnia 2009 w wyniku pracy 3 załóg patrolowych ujawniono 8 bezdomnych, mieszkających najczęściej na klatkach schodowych oraz w samodzielnie

skonstruowanych szałasach. Na dworcu obecnie nie ma bezdomnych ze względu na liczne i częste patrole Policji, Straży Miejskiej oraz Służby Ochrony Kolei. Nie zanotowano przypadków zamarznięcia.

Komendant również podkreśla bezsilność funkcjonariuszy wobec odmowy ze strony osób bezdomnych oferowanej pomocy, co w szczególności ma miejsce w sytuacji osób, zamieszkujących szałas, których jest kilka na terenie miasta. W jednym z takich przypadków, jakiś czas temu, nie przyjmując pomocy ze strony Straży Miejskiej, dwoje osób zginęło w pożarze takiego baraku

IV. Działania Urzędu Wojewódzkiego

Specjalna infolinia dla bezdomnych w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim w okresie zimowym jest uruchamiana już od 1999 roku. Mogą i powinni z niej korzystać nie tylko bezdomni, ale również mieszkańcy województwa, którzy będą chcieli udzielić pomocy osobom nocującym na ich klatkach schodowych, strychach, czy też np. w domkach znajdujących się na terenie ogródków działkowych. Infolinia jest bezpłatna, obsługiwana całodobowo, można na nią dzwonić z każdego telefonu stacjonarnego i automatu telefonicznego. W Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Śląskiego stworzono system informacji dla służb operacyjnych udzielających pomocy osobom bezdomnym. Jeżeli policja, bądź straż miejska będą miały problem z umieszczeniem osoby bezdomnej w schronisku służby wojewody są zobligowane znaleźć miejsce, gdzie taka osoba zostanie przyjęta. W okresie zimowym Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody jest w stałym kontakcie z wyznaczonymi osobami z Ośrodków Pomocy Społecznej, które będą pełnić dyżury domowe po godzinach pracy oraz w dni świąteczne i wolne od pracy. Dążeniem służby dyżurnej Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Śląskiego jest udzielenie pomocy bezdomnym w czasie nie dłuższym niż 2 godziny. Poza tym CZKW przekazuje policji oraz strażom miejskim otrzymane informacje o bezdomnych, którzy znaleźli się np. w zimną noc w miejscach zagrażających ich życiu i zdrowiu. Wówczas zmotoryzowane patrole jadą na miejsce zdarzenia i przewożą osobę bezdomną w zależności od jej stanu zdrowia do schroniska.

V. Pojawiające się sprawy problemowe

1. nieuregulowany system przewożenia osób bezdomnych np. ze szpitala do schroniska,
2. brak możliwości działania funkcjonariuszy Straży Miejskiej w sytuacji odmowy przyjęcia pomocy przez osobę bezdomną.

Załączniki:

Wykaz placówek pomocowych dla osób bezdomnych na Śląsku

Do wiadomości:

1. pan Wojciech Korfanty
Prezydent Miasta Piekary Śląskie
2. pan Artur Paczyna
Komendant Straży Miejskiej w Bytomiu
ul. Wrocławska 122
41-902 Bytom
3. pan Wojciech Żmudziński
Komendant Straży Miejskiej w Piekarach Śląskich
ul. Kalwaryjska 62
41-940 Piekary Śląskie
4. pan Adam Tomaszewski
Kierownik Noclegowni MOPR w Bytomiu
Ul. Kosynierów 26
41-902 Bytom